

LAPLAND

Above Ordinary

LAPPI – SOPIMUS –
maakuntaohjelma 2014-2017

Lakisääteistä toimintaa – Vastuu alueiden kehittämisestä

- KUNNAT
- VALTIO

- ALUEKEHITYSVIRANOMAINEN /
MAAKUNNAN LIITTO

- ELY: Edistää alueellista kehittämistä valtionhallinnon
toimenpano ja kehittämistehtävillä

Maakuntaohjelman asema (34 §)

- Viranomaisten tulee ottaa toiminnassaan huomioon maakuntaohjelmat ja niiden toimeenpanosuunnitelmat ja edistää niiden toteuttamista
- Lausuntomenettely kunnilta ja / tai liitoilta

ALUEIDEN KEHITTÄMISEN TAVOITE

- 1) vahvistaa alueiden tasapainoista kehittymistä sekä kansallista ja kansainvälistä kilpailukykyä;
- 2) vahvistaa ja monipuolistaa kestäväällä tavalla alueiden elinkeinorakennetta sekä edistää taloudellista tasapainoa;
- 3) edistää kestäväää työllisyyttä sekä väestön osaamista, yhtäläisiä mahdollisuuksia ja sosiaalista osallisuutta;
- 4) vähentää alueiden välisiä ja sisäisiä kehityseroja ja kannustaa käytettävissä olevien voimavarojen täysimääräiseen käyttöön kestävällä tavalla;
- 5) parantaa alueiden omia vahvuuksia ja erikoistumista sekä edistää niiden kulttuuria;
- 6) parantaa elinympäristön laatua ja kestäväää alue- ja yhdyskuntarakennetta.

OHJELMAT- ARVIOINTI JA SEURANTA

- 1) alueiden talous ja kilpailukyky
- 2) työmarkkinatilanne
- 3) väestönkehitys ja hyvinvointi
- 4) ympäristön kestävä kehitys

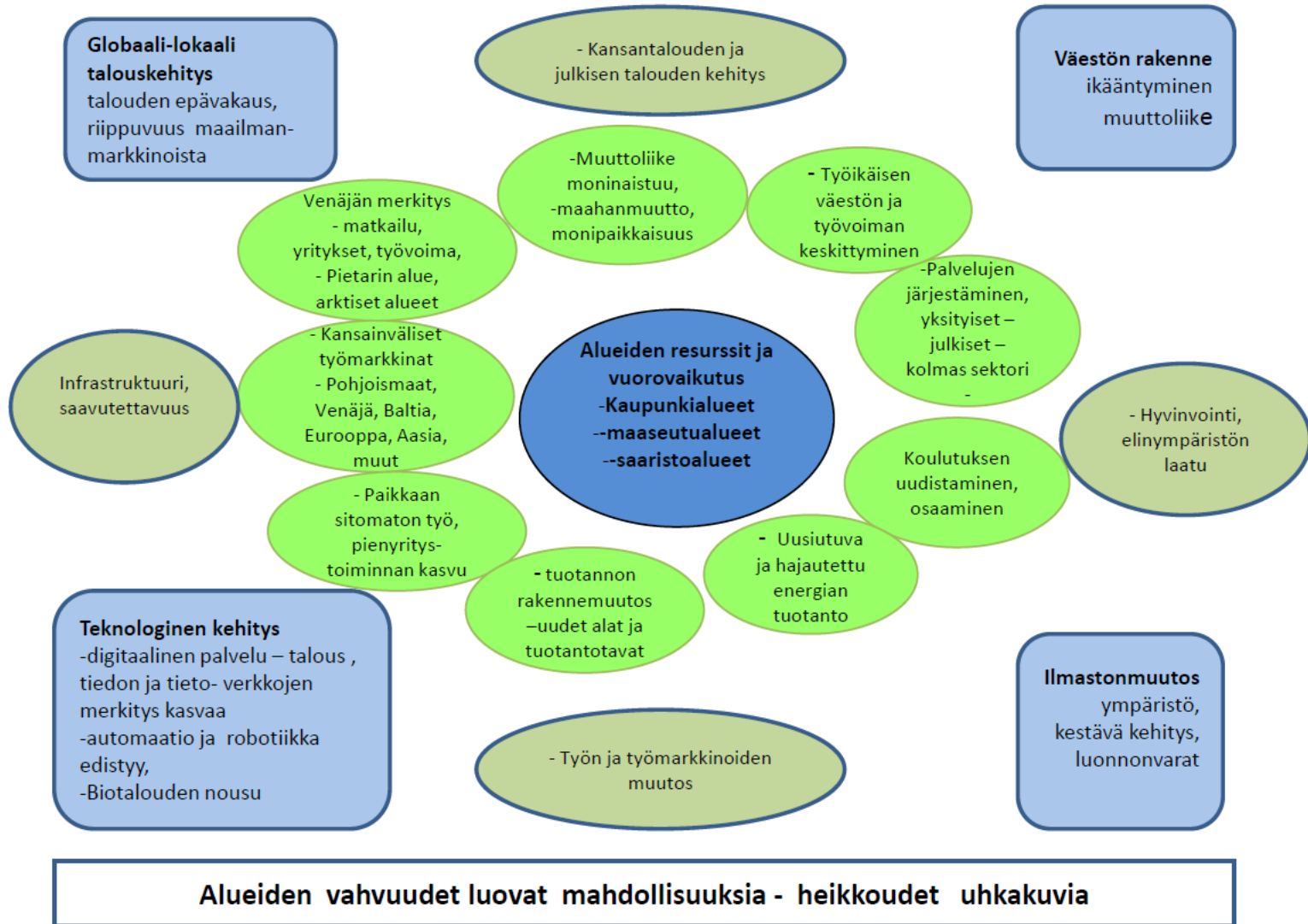

Maakunnan liiton tehtävät (17 §)

aluekehittämisen strateginen kokonaisuus

1. maakunnan yleinen kehittäminen. Yhteistyössä valtion viranomaisten, alueen keskuskaupunkien ja muiden kuntien, yliopistojen ja korkeakoulujen sekä muiden alueiden kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa sekä Lapin maakunnassa saamelaiskäräjien kanssa; yhteistyöstä voidaan laatia yhteistyösopimuksia → Prosessikuvaus
2. Kehittää alueensa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä ottaen huomioon kuntien erilaisista lähtökohdista johtuvat tarpeet ja vahvuudet ... jne. → Kuntien tarpeet
3. Vastaa **kulttuuria koskevien suunnitelmien ja kehittämistoimenpiteiden yhteensovittamisesta osana maakuntaohjelman toteuttamista ...jne.** → vaatii huomiota

Alueiden vahvuuksiin perustuva kehitys

LAPLAND

Above Ordinary

Jonkin verran
vielä yhteen-
sovitetta-
vaakin

TAVOITTEET/Indikaattorit

	2017	2040
Väkiluku	184 050 (+ 1 050)	196 800 (+ 14 240)
BKT (100 koko maa)	84 /as	
Työpaikat	73 000 (+2 000)	77 500 (+ 5 500)
Työttömyysaste	14% (-3%)	
Nuorten työttömyys	25 %	
Pitkäaikaistyöttömyys		
Uudet yritykset	9 000 (+ 300) (pl. Maa/metsä)	
Kasvuyritykset	30 (+10)	
Viennin osuus tuotannosta		
Tutkintoa vaille 25-29v		

VISIO

Lappi 2040 – Euroopan arktinen osaaja – tavanomaisen yläpuolella

*Lappi on kansainvälinen,
kehittyvä ja inspiroiva arktisen liiketoiminnan,
koulutuksen ja tutkimuksen keskus
sekä arktisten alueiden
tunnetuin ympärivuotinen matkailukohde*

LAPPI - SOPIMUS - KÄRKIHANKEKOKONAISUUDET

- Elinkeinoelämän monipuolistuminen
- Väestömuuton lisääminen ja väestörakenteen kilpailukyky
- Rajaesteiden poisto
- Rahoitusvälineiden lisääminen / tehokkaampi käyttö
- Luonnonvarojen jalostusasteen nosto
- Yhdessä tekeminen
- Yhteyksien turvaaminen
- Laajakaista ja mobiilit kaikille
- Virtuaalisen elämäntavan käyttöönotto

LAPLAND

Above Ordinary

VASTUUT	RAHOITUSVASTUU	TOTEUTUSVASTUU
Strateginen valinta 1 Avoin ja arktinen	Lapin liitto, Lapin ELY, TEKES, muut valtion keskushallintoon kuuluvat virastot ja laitokset	Lapin liitto, Lapin ELY, Kunnat , kuntayhtiöt ja kuntayhtymät, Lapin yliopisto, Lapin ammattikorkeakoulu , Lapin toisen asteen oppilaitokset, SAKK, Lapissa toimivat valtion tutkimusyksiköt, toimintaryhmät, matkailuyhtiöt ja – yhdistykset, järjestöt
Strateginen valinta 2 Tehemä pois		
Strateginen valinta 3 Yhteydet ovat kunnossa		
	Saamelaisia, saamelaiskulttuuria ja saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevien esitysten osalta Saamelaiskäräjät	Saamelaisia, saamelaiskulttuuria ja saamelaisten asemaa alkuperäiskansana koskevien esitysten osalta Saamelaiskäräjät

STRATEGISET VALINNAT

STRATEGINEN VALINTA 1 Avoin ja arktinen Lappi – kilpailukykyä ja työtä
Kehittyvä yritystoiminta työllisyyden perustana
Teollisuus, matkailu, metsä ja kaivokset sekä Lapin perinteiset elinkeinot toimeentulon lähteinä
Biotalous ja cleantech, arktinen liiketoiminta ja arktiset luonnontuotteet uusina kasvualoina
Luonto, sen kestävä käyttö ja toimintojen yhteensovittaminen ohjaavat Lapin kehittämistä
Kulttuurin arvo toiminnassa ja toimintaympäristöissä
Kansainväliset ja kansalliset kumppanuudet lisäarvona
Saamelaiden kotiseutualueen kehittäminen kulttuuria kunnioittaen

KÄRKIHANKEKOKONAISUUDET 2014–2017
Toimintakokonaisuus: Yritystoiminta
Toimintakokonaisuus: Teollisuus lvm. toimialat
Toimintakokonaisuus: Metsä ja -luonnonvarat
Toimintakokonaisuus: Matkailu
Toimintakokonaisuus: Kaivannaisteollisuus - materiaalitehokkuus, palveluyritykset
Toimintakokonaisuus: Energia
Toimintakokonaisuus: Yhteensovittaminen

Taloudellisen kehityksen temaattiset kärjet

*Kaivos- ja
metalliteollisuus*

*Biotaloutteen
perustuva teollisuus*

*Matkailu ja
Lähialat*

*Suuryritysten tarpeista
nouseva PK-teollisuus ja
palvelutoiminta*

*Luonnonvarojen
PK-jalostaminen*

*Itsenäiset tai
uudet yritykset*

Seuraavan sukupolven yritysten synnyttäminen ja ohjaus

**Temaattisen erikoistumisen
kärjet tukevat kehittämisen
diversiteettiä:**

- vahvistaa ja ylläpitää keskeisiä teollisuuden aloja
 - tukee uusia nousevia toimialojen monialaisuutta
- Koulutus ja TKI-toiminta integroituvat tukemaan kehityksen kärkiä*

STRATEGINEN VALINTA 2

TEHEMÄ POIS!

Lappi on valmis vastaanottamaan rakennemuutoksen - Lapissa on yhdessä tekemisen meininkiä, osaamista ja hyvinvointia

Älykäs erikoistuminen nojaa arktisuuteen perinteisiin- sekä kasvualoihin

Ennakoiva toimintatapa vastaus rakennemuutokseen sekä kilpailukyvyyn lisäämiseen

Koulutuspaikkojen määrä ja saavutettavuus avainasemassa

Alue tuottaa laadukasta ja kysyntälähtöistä koulutusta ja TKI-toimintaa

Palvelurakennemuutos toteutuu hallitusti, yhdessä tehden

Hyvinvointia elämässä. Räätelöityjä ratkaisuja haastaviin olosuhteisiin

Julkinen sektori, elinkeinot ja järjestöt kehittävät yhdessä

Kilpailuvalttia ketteristä ja hyvinvoivista työyhteisöistä

Saamelaiden kotiseutualueen kehittäminen kulttuuria kunnioittaen

KÄRKIHANKEKOKONAISUUDET 2014–2017

Toimintakokonaisuus: Älykäs erikoistuminen

Toimintakokonaisuus: Ennakoiva toimintatapa

Toimintakokonaisuus: Koulutus (saatavuus, kysyntä, laatu)

Toimintakokonaisuus: Työllistyminen

Toimintakokonaisuus: Toimivat ja saavutettavat palvelut

Toimintakokonaisuus: Hyvinvoiva lappilainen

Toimintakokonaisuus: Ketterät työyhteisöt

Toimintakokonaisuus: Uudet avaukset

Kuva 2: Lappi arktisena osaajana ja toimijana / Lapin arktinen ohjelma

STRATEGINEN VALINTA 3

Lapin yhteydet ovat kunnossa - tulla tänne ja toimia täällä ja täältä

Arktinen sijainti haastaa ja mahdollistaa yhteyksiä

Alueen kaikki liikenneyhteydet ovat kunnossa

Lapin sisäinen liikenne on turvallista, toimivaa ja mahdollistavaa lappilaiselle ihmiselle ja yritykselle

Laajakaista ja liikkuvat mobiiliratkaisut toimivat kaikkialla

Virtuaalinen elämäntapa kehittyä harppauksin

Teollisuus- ja kaivostoiminta kehittävät maantie-, satama- ja raideliikennettä

Lentoliikenne ja sen kilpailukyky kehittyä ympärivuotisen matkailun kautta

Ilmastonmuutokseen reagoiminen edellyttää rataliikenteen kehittymistä

Saamelaiden kotiseutualueen kehittäminen kulttuuria kunnioittaen

KÄRKIHANKEKOKONAISUUDET 2014–2017

Arktisen, älykkään erikoistumisen tarpeet alueen logistiikkaratkaisuissa

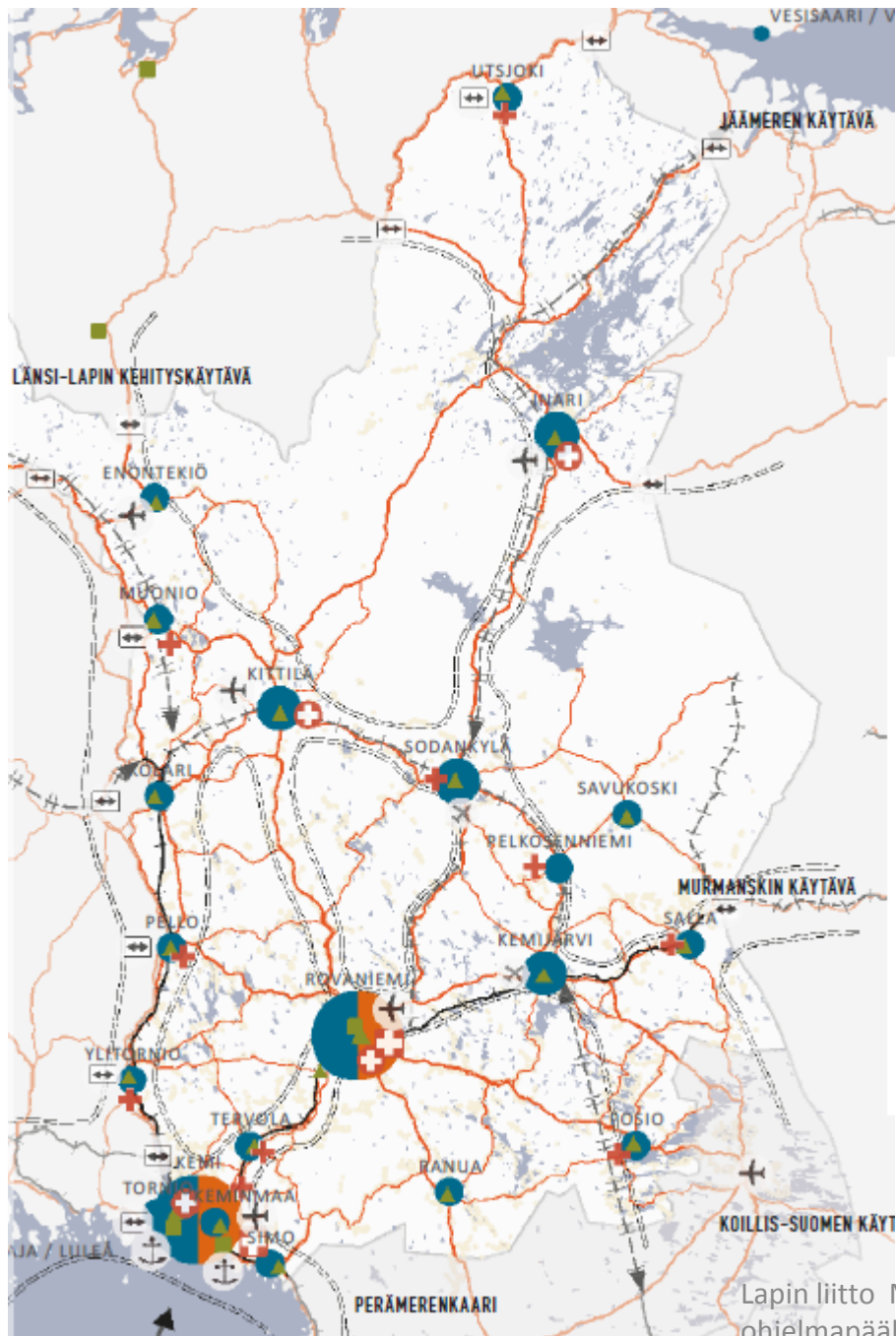
VT 21 Palojoensuu-Kilpisjärvi perusparantaminen
VT 4 Kemi- Oulu yhteysvälin parantaminen

Toimintakokonaisuus: Laajakaista kaikille

Toimintakokonaisuus: maa-, lento-, satama- ja raideliikenteen parantaminen

Toimintakokonaisuus: Älyliikenteen ratkaisut palveluiden turvaamiseksi

- **Toimintakokonaisuus: Uudet avaukset**

http://www.lappi.fi/lapinliitto/c/document_library/get_file?folderId=26224&name=D_LFE-22708.pdf

Rahoituksen jakautuminen (pl. alueellinen yhteistyö)

Valtakunnalliset teemat

EAKR 10 % n. 13,3 milj. euroa/v. (EU + kansallinen)

ESR 25 % n. 35,5 milj. euroa/v. (EU + kansallinen)

Alueiden rahoitus* (pl. valtakunnalliset teemat ja tekninen tuki)

Itä- ja Pohjois-Suomi 70,61% n. 221 milj. euroa/v. (EU + kansallinen)

Etelä- ja Länsi-Suomi 28,94 % n. 91 milj. euroa/v. (EU + kansallinen)

Ahvenanmaa 0,45 % n. 1,4 milj. euroa/v. (EU + kansallinen)

Alueellisessa päätöksenteossa olevan rahoituksen indikatiivinen jakautuminen kummankin suunnitelma-alueen maakuntien kesken pohjautuu alueiden omiin TEM:lle toimittamiin esityksiin.

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kestävää kasvua ja työtä 2014 – 2020 Suomen rakenne- rahasto-ohjelman toimintalinjat ja erityistavoitteet (1)

1. Pk-yritysten kilpailukyky (EAKR 328 milj. €)

- Uuden liiketoiminnan luominen
- Pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantaminen (vain Itä- ja Pohjois-Suomessa)
- Yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistäminen
- Pk-yritysten energiatehokkuuden edistäminen

2. Uuden tiedon ja osaamisen tuottaminen ja hyödyntäminen (EAKR 435 milj. €)

- Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittäminen alueellisten vahvuuksien pohjalta
- Yritysten innovaatiotoiminnan vahvistaminen
- Uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittäminen

**Vähähiilisen talouden edistämiseen 25% =
n. 190 milj. € EAKR**

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kestävää kasvua ja työtä 2014 – 2020 Suomen rakenne- rahasto-ohjelman toimintalinjat ja erityistavoitteet (2)

3. Työllisyys ja työvoiman liikkuvuus (ESR 234 milj. €)

- Nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllistymisen edistäminen
- Tuottavuuden ja työhyvinvoinnin parantaminen
- Työ- ja koulutusurien sukupuolenmukaisen eriytymisen lieventäminen

4. Koulutus, ammattitaito ja elinikäinen oppiminen (ESR 164 milj. €)

- Siirtymävaiheita ja koulutuksellista tasa-arvoa tukevien palveluiden parantaminen
- Kasvu- ja rakennemuutosalojen koulutuksen tarjonnan ja laadun parantaminen

5. Sosiaalinen osallisuus ja köyhyyden torjunta (ESR 99 milj. €)

- Työelämän ulkopuolella olevien työ- ja toimintakyvyn parantaminen

6. Tekninen tuki (EAKR 39 milj. €)

Kaikilla toimintalinjoilla on EU-rahoituksen lisäksi käytössä saman verran kansallista rahoitusta (valtio+kunnat)

8

Kestävää kasvua ja työtä -ohjelma

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Kansalaistoimijalähtöinen kehittäminen kaupunkialueilla

- Toimet kohdistuvat erityisesti niille alueille, joilla ei toteuteta maaseutu- ja kalatalousrahastosta rahoitettua yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä (Leader). Toiminta kohdistuu siten ensisijaisesti isoihin kaupunkeihin ja yli 23 000 asukkaan kuntien keskusta-alueille.
- Toiminnan muodot voivat vaihdella, mutta yhteisenä piirteenä on omaehtoinen, alhaalta ylös suuntautuva, kansalaistoimijalähtöinen paikallinen kehittämistoiminta.
- Toiminnan tulee perustua paikallisten toimijoiden yhdessä laatimaan kehittämissuunnitelmaan, jonka päätavoitteina ovat työllistymis- ja ansaintamahdollisuuksien edistäminen sekä sosiaalisen pääoman ja yhteisöllisyyden lisääminen.
- Kansalais-toimijalähtöiseen kehittämiseen kaupunkialueilla liittyvät kunnat osallistuvat hankkeiden toimintaan omalla rahoituksellaan.

Lisätietoa

- www.tem.fi
- www.lapinliitto.fi
- www.ely-keskus.fi/Lappi

- Rahoittajien yhteinen seutukierros:
 - 6.5.2014 Inari
 - 7.5.2014 Kemijärvi
 - 9.5.2014 Rovaniemi
 - 15.5.2014 Kittilä